

Temanotat

Irak: Reisedokumenter og andre identitetsdokumenter

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som er omtalt.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

New passports in series A were first issued on 1 October 2009. These passports are produced in Baghdad and issued in all provincial capitals and most embassies. A temporary travel document can be issued to Iraqis abroad. The series A passports may contain incorrect information about the holder as a result of incorrect information in the documents submitted when applying for the passport.

All Iraqi citizens should carry a national ID card. The ID card is issued at the local offices of the Civil Status Affairs Directorate, situated all over the country. Iraqis abroad can give a relative in Iraq a power of attorney to apply for a replacement of a lost or damaged ID card or apply through an embassy. Many fraudulent ID cards are circulating.

All Iraqi citizens have the right to a nationality card. The nationality card is issued in all provincial capitals. The nationality card is issued in Iraq only, and one has to apply in person, either in Iraq or at one of the embassies abroad. Many fraudulent nationality cards are in circulation.

SAMMENDRAG

Nye pass har siden 1. oktober 2009 blitt utstedt i A-serien. Passene produseres i Bagdad, men utstedes i alle provinshovedstedene og ved Iraks utenriksstasjoner. Et midlertidig reisedokument kan utstedes til irakere i utlandet dersom de besitter tilstrekkelig ID-dokumentasjon. A-passene kan inneholde feilaktige opplysninger om innehaver på grunn av feil i underlagsdokumentene som ble lagt ved søknaden om pass.

Alle irakiske borgere skal ha et nasjonalt ID-kort. ID-kortet blir utstedt gjennom de lokale kontorene til folkeregisteret, som finnes over hele landet. Irakere i utlandet kan gi en slektning i Irak fullmakt til å søke om og hente ut nytt ID-kort. Man kan også søke om nytt kort gjennom en ambassade. Det er mange forfalskede ID-kort i omløp.

Alle irakiske borgere har rett til å få utstedt et statsborgerskapsbevis. Statsborgerskapsbevis utstedes i alle provins-hovedstedene, men kun i Irak og ved personlig oppmøte. Irakere bosatt i utlandet, kan søke om statsborgerskapsbevis via en ambassade i utlandet. Det er mange forfalskede statsborgerskapsbevis i omløp.

INNHold

1. Innledning	6
2. Pass	6
3. A-pass	7
3.1 Utstedelsesmyndighet.....	7
3.2 Hvor i landet blir pass utstedt?	7
3.3 Søknadsprosedyre.....	8
3.4 Krav til dokumentasjon	8
3.4.1 Dokumentasjonskrav for barn	9
3.4.2 Dokumentasjonskrav for kvinner.....	9
3.5 Kontroll av underlagsdokumentene.....	9
3.6 Pass via stedfortreder	10
3.7 Søknad om pass fra utlandet.....	11
3.7.1 Mulighet til å søke fra utlandet via stedfortreder.....	11
4. Andre reisedokumenter	12
4.1 Nødpass	12
4.2 Midlertidig reisedokument (Pass Doc / Laissez-passer)	12
4.2.1 Prosedyre for irakere med ID-dokumentasjon	12
4.2.2 Prosedyre for irakere uten ID-dokumentasjon.....	12
5. Manipulasjon og forfalskning av pass.....	13
5.1 Forsøk på fysisk endring av bilde eller personopplysninger i pass.....	13
5.1.1 Problemer knyttet til transkribering av navn og navnebytte	13
5.2 Forfalskninger	14
5.3 Korrupsjon.....	14
6. Familieregister	15
6.1 Hvilke opplysninger er registrert i familieregisteret?	15
6.2 Overføring av registrerte personopplysninger i forbindelse med flytting.....	15
7. Nasjonalt sivil ID-kort.....	16
7.1 Utstedelsesmyndighet.....	17
7.2 Hvor blir det utstedt ID-kort?	17
7.3 Søknadsprosedyre.....	17
7.4 Dokumentasjonskrav ved utstedelse.....	18
7.5 Kontroll av personopplysninger	18
7.6 ID-kort via stedfortreder.....	18

7.7	Ervervelse av ID-kort fra utlandet.....	18
7.7.1	<i>Søknad om nasjonalt ID-kort fra utlandet.....</i>	<i>18</i>
7.7.2	<i>Utstedelse av ID-kort til irakiske barn født utenfor Irak.....</i>	<i>19</i>
8.	Endringer og variasjon i utstedelsesrutiner for ID-kort	20
8.1	Endringer av ID-kortene siden 2003	20
8.2	Unntak fra tekniske krav	20
8.3	ID-kort med feil	21
9.	Forfalskninger av ID-kort	21
9.1	Korrupsjon og nepotisme	22
10.	Statsborgerskapsbevis	23
10.1	Utstedelsesmyndighet.....	24
10.1.1	<i>Hvor utstedes dokumentene?.....</i>	<i>24</i>
10.2	Dokumentasjonskrav ved utstedelse.....	24
10.2.1	<i>Tilleggskrav for søkere bosatt utenfor Irak.....</i>	<i>24</i>
10.3	Fornyelse av tapt eller skadet statsborgerskapsbevis	25
10.4	Utstedelse til stedfortreder	25
10.5	Korrupsjon.....	26
10.6	Forfalskninger	26
10.7	Tekniske krav	26
11.	Fødselsregistrering og -attest	27
11.1	Prosedyrer for registrering av nyfødte.....	27
11.2	Registrering av barn født i utlandet ved irakisk ambassade i utlandet.....	27
11.3	Utstedelse av fødselsattest i Irak for barn født i utlandet.....	28
11.4	Forfalskninger	28
12.	Dødsattest.....	28
13.	Referanser	30

1. INNLEDNING

Enhver irakisk borger plikter å registrere seg ved sitt lokale registreringskontor som ligger innunder folkeregisteret (Civil Status Affairs Directorate). Folkeregisteret er igjen underlagt Nasjonalitetsdirektoratet (General Directorate for Nationality, GDN) i Innenriksdepartementet. Det finnes flere folkeregistreringskontor i hver provins. I prinsippet har alle irakere et personlig ID-kort, og de har krav på statsborgerskapsbevis.

Som følge av omveltningene som har skjedd i Irak etter 2003, har det til tider vært problematisk å skaffe til veie de ID-dokumentene som kreves for å få pass. Forfalskede ID-dokumenter har floreret i tiden etter 2003.

Mange har benyttet seg av falske dokumenter, som har vært lett tilgjengelig på det åpne markedet både i og utenfor Irak.

I dag fungerer rutineene for å anskaffe pass og andre ID-dokumenter i alle deler av landet unntatt i områder i Ninewa og Anbar som er under Den Islamske staten i Irak og Syrias (ISILs) kontroll.

Dette notatet vil redegjøre for de viktigste ID-dokumentene som utstedes i Irak, og hvordan man går frem for å skaffe seg disse på lovlig vis. I tillegg presenteres informasjon som antas å ha betydning for dokumentenes notoritet, herunder kontroll og registrering av identitetsopplysninger og omfanget av korrupsjon.

Foreliggende notat er en oppdatering av det som ble publisert i januar 2014. Notatet baserer seg både på åpen nettbasert informasjon og på møter Landinfo har hatt med irakiske myndigheter og ambassader, samt med diplomater i Midtøsten som har kjennskap til irakiske dokumenter. Landinfo hadde bl.a. et møte med generaldirektøren for Nasjonalitetsdirektoratet (GDN) i Bagdad i april 2012. Generaldirektøren viste Landinfo rundt ved hovedkontoret for passutstedelse i Bagdad, og vi fikk da se hele prosessen fra innlevering av søknad til utstedelse av pass. Landinfo fikk også besøke hovedkontoret for utstedelse av sivile ID-kort i Bagdad. De siste opplysningene er innhentet fra den irakiske ambassaden i Norge og den norske ambassaden i Amman.

2. PASS

Irakiske pass (*jawas*) er betegnet med en forbokstav som angir hvilken periode de er utstedt i. Pass i seriene M, N og H ble utstedt under Ba'th-regimet, og beholdt sin opprinnelig angitte gyldighet etter at Saddam Hussein var styrtet.

I juli 2004 begynte man å utstede nye utenlandspass i S-serien. De irakiske passene i S-serien har mørkegrønt omslag, måler 12,5 x 9 cm og har 36 sider.

I siste halvdel av 2006 innførte irakiske myndigheter G-pass. G-passene er maskinlesbare og av langt bedre kvalitet enn de foregående passene. De er også i

samsvar med internasjonale standarder og er dermed noe vanskeligere å forfalske. En ytterligere forbedret utgave, serie A, ble innført 1. oktober 2009.

I tillegg til de nevnte passene, utstedes også tjenestepass (E-serien) og diplomatpass (D-serien), men disse omtales ikke nærmere i dette dokumentet.

3. A-PASS

Fra om med 1. oktober 2009 ble nye pass utstedt i A-serien (Tysklands ambassade i Jordan 2009). Det utstedes altså ikke lenger pass i G-serien, men slike pass har fortsatt gyldighet frem til utløpsdato. En dokumentekspert ved en vestlig ambassade i Amman informerte imidlertid Landinfo høsten 2014 (møte i Amman november 2014) om at irakiske myndigheter fortsatt utstedte pass i G-serien. Det betyr at det kan forekomme ekte G-pass utstedt etter 2009.

Pass i A-serien skiller seg fra G-serien ved at de har både arabisk, kurdisk og engelsk tekst. I tillegg er det en endring på siden med personopplysninger, hvor feltet for signatur eller fingeravtrykk i G-serien er erstattet med en strekkode i A-serien. Siden med biometriske data er laminert, slik den også var i G-serien. Passbærerens signatur er på side 3 i passet.

A-pass har 48 sider og er gyldige i åtte år. Passnummeret er perforert gjennom passet nederst på hver side fra side 3. Sidene 4-48 er for viseringer. Alle A-pass er personlige. Barn må ha eget pass.

3.1 UTSTEDELSESMYNDIGHET

Passene blir utstedt av passkontorer underlagt Passdirektoratet (Passport Directorate). Dette direktoratet ligger under Nasjonalitetsdirektoratet (General Directorate for Nationality, GDN), som igjen sorterer under Innenriksdepartementet.

På selve passet står det at passutsteder er General Directorate for Nationality - Department of Passport. Det står skrevet på arabisk, kurdisk og engelsk.

3.2 HVOR I LANDET BLIR PASS UTSTEDT?

A-pass utstedes i alle irakiske provinser og ved flere av landets utenriksstasjoner. Alle passøknader sendes elektronisk til Nasjonalitetsdirektoratet (General Directorate for Nationality, GDN) i Bagdad for godkjenning, men provinsene utsteder passene selv etter aksept på søknaden fra Bagdad. Passene personaliseres lokalt i provinsene, og navnet på provinsen passet er utstedt i, står oppført som utstedelsessted (Leder for Pass og nasjonalitetsdirektoratet i Erbil, møte i Erbil november 2013; Iraks ambassade i Oslo, e-post juli 2015). En fullstendig liste over alle passkontorer i Irak finnes på nettsiden til GDN.¹

¹ For en oversikt over kontorer i Bagdad, se Iraks innenriksdepartement u.å.c. For en oversikt over kontorer i provinsene, se Iraks innenriksdepartement u.å.d.

I Bagdad er det flere passkontorer. Hovedkontoret heter Passport Affairs Directorate og holder til i Hayy al-Wahda, like ved Departementet for høyere utdanning og forskning. Hovedkontoret rommer flere av byens distriktpasskontorer, som Rusafa, Karrada og New Baghdad. Ellers er det passkontorer i Adhamiyya, Khadamiyya Mansur og Slaykh, beliggende i Qahira distrikt nordøst i byen.

Irakiske borgere kan søke om pass i den provinsen de er bosatt i, selv om ID-dokumentene deres er utstedt i en annen provins.

Pass som utstedes av Iraks ambassade i Stockholm, blir produsert og personalisert i Bagdad (Iraks ambassade i Stockholm, telefonsamtale november 2013). Disse sendes med diplomatpost til Sverige. I disse passene står Bagdad som utstedelsessted (Iraks ambassade i Oslo, e-post juli 2015).

3.3 SØKNADSPROSEDYRE

Elektronisk søknadsskjema ligger på GDNs nettside (Iraks innenriksdepartement u.å.a). Man må fylle ut dette skjemaet, ta en utskrift og levere det ved sitt lokale passkontor, eller en ambassade dersom man er bosatt i utlandet.

I Irak utleveres passet enten ved hovedpasskontoret i Bagdad, eller i provinsen man er bosatt i. Ved innlevering av søknad får man en kvittering som skal vises frem ved henting. I Bagdad kan man få passet utlevert samme dag som man leverer ID-dokumentasjonen. Personer bosatt i utlandet som har søkt om pass fra en ambassade, vil kunne avhente passet personlig ved samme ambassade.

Ved henting av pass avleveres fingeravtrykk som kontrolleres opp mot fingeravtrykket som ble avgitt ved innlevering av søknaden. Man må også vise kvittering for at avgiften er betalt.

3.4 KRAV TIL DOKUMENTASJON

For å få pass må søkeren i tillegg til utfylt søknadsskjema legge frem følgende dokumenter (Iraks innenriksdepartement u.å.b; Iraks utenriksdepartement u.å.d):

- Nasjonalt ID-kort (*Bitaka Shakhsiyeh / Jinsiya / Hawiya*).
- Statsborgerskapsbevis (*Shahadet Jinsiya*).
- Bostedsbevis (*Bitaka Sakan / Zanyari*). Dette gjelder for personer som bor i Irak. Personer bosatt utenfor Irak, må legge ved oppholdstillatelse i det landet de bor. Det er kun husholdledere som må vise frem bostedsbevis (GDN, møte i Bagdad, april 2012). Ifølge generaldirektøren ved GDN er det strengt tatt ikke nødvendig å legge frem dette kortet, men det vil etterspørres dersom det foreligger tvil om bosted.
- To passbilder i farger (tre for personer som søker fra utlandet), med hvit bakgrunn. I tillegg må det legges ved 25 000 irakiske dinarer (eventuelt tilsvarende USD 20), og det må avlegges fingeravtrykk ved levering og henting.

Ved ambassaden i Stockholm er gebyret 200 svenske kroner for nytt pass (Iraks ambassade i Sverige, telefonsamtale august 2011).

3.4.1 Dokumentasjonskrav for barn

Barn under 18 år må ha bekreftelse fra en verge for å få utstedt pass (Iraks innenriksdepartement u.å.b). Vergeren må legge ved kopi av egne identifikasjonspapirer og personlig møte opp når søkeren leverer inn passøknaden og avgir fingeravtrykk.

Barn under 10 år får kun pass dersom far kan vise til irakisk statsborgerskap (Iraks innenriksdepartement u.å.b).

3.4.2 Dokumentasjonskrav for kvinner

Etter fylte 18 år trenger ikke kvinner lenger bekreftelse fra verge eller ektemann for å få utstedt pass, verken i KRI-regionen eller i resten av landet (NDI 2009; Iraks ambassade i Oslo, telefonsamtale 2015; Iraks innenriksdepartement u.å.b).

3.5 KONTROLL AV UNDERLAGSDOKUMENTENE

Irak har et sentralt folkeregister (Civil Status Affairs Directorate), men alle registreringer gjøres lokalt ved landets mer enn 300 registreringskontorer for ID-dokumentasjon, heretter kalt lokale folkeregistreringskontorer (GDN, møte i Bagdad april 2012). Det sentrale folkeregisteret har avdelinger på provins- og underdistriktsnivå. I underdistriktene har folkeregisteret lokale kontorer i byene (IOM, e-post februar 2010).

I møte med direktøren for GDN (Bagdad april 2012) ble det opplyst at ID-dokumentene som legges til grunn for passøknadene, gjennomgår en teknisk kontroll i Bagdad. Landinfo fikk i møtet anledning til å bli med på en runde i hovedpasskontoret i Bagdad der alle pass i Irak blir produsert. Første steg i prosessen, etter at søker har levert passøknad på nettet, og avtalt time til levering av søknad og ID-dokumenter, er å møte opp for en gjennomgang av søknaden. Ved hovedpasskontoret i Hay al Wahda kan personer bosatt i distriktene Rusafa, Karrada og New Baghdad, møte opp for innlevering og gjennomgang av søknad. Hvert av distriktene har et eget kontor i denne bygningen.

Først sjekkes originaldokumentene av politiet som jobber ved passkontoret der søkeren legger frem sin søknad. Politiet kan allerede her, ved å studere dokumentenes utseende og serienummer, avdekke eventuelle tydelige forfalskninger. Her sjekkes også at søknaden er korrekt utfylt. Når søknaden og ID-kortene er kontrollert, avlegger søkeren et elektronisk fingeravtrykk og signerer søknaden. Personer som ikke kan skrive sitt eget navn, bruker fingeravtrykk med blekk som signatur på søknaden. Etter denne første kontrollen, går en elektronisk versjon av søknad og ID-kort til det irakiske passmyndigheter kaller teknisk kontroll. I rommet for teknisk kontroll sitter om lag 20 personer med hver sin PC. Her sjekkes passøknader fra hele Irak og fra alle landets ambassader. Det sentrale ved arbeidet som pågår her, er å kontrollere at nummerkodene i dokumentene stemmer overens med stedet søkeren kommer fra. Alle byer, distrikter og provinser har egne koder som går igjen i ID-dokumentene. I tillegg sjekkes de skannede versjonene av ID-kortene for eventuelle tekniske feil som kan avdekkes på et skjermbilde.

Kontrollen avdekker av og til falske ID-kort. Det var vanskelig for direktøren å anslå hvor stort problemet var, men på spørsmål så antydte han rundt én prosent. Det betyr at det på en dag der det utstedes 7000 pass, blir avdekket 70 falske ID-kort.

Ifølge en ID-ekspert ved den norske ambassaden i Amman (e-post desember 2015), så vil man imidlertid ikke kunne avdekke alle forfalskninger på skjerm.

En teknisk kontroll av et dokument innebærer en undersøkelse av produksjonsmetoder, inkludert trykkteknikker og andre sikkerhetselementer. En slik undersøkelse forutsetter at dokumentet foreligger i original, samt tilgang på noe utstyr som for eksempel lupe. En kan dermed ikke kalle den kontrollen passutstedende myndighet i Bagdad foretar, for en teknisk kontroll.

De fremlagte personopplysningene i søknaden kontrolleres ikke opp mot folkeregisteret, men man sjekker at serienummer og registernummer samsvarer med kortinnehaverens opphavssted. Manglende kontroll av personopplysninger opp mot folkeregisteret kan være opphav til feilaktige personopplysninger i pass i G- og A-serien (se for øvrig avsnitt 5.2)

Etter kontrollen sendes passet til trykking i et eget rom med flere printere. Først blir serienummeret hullet ut i passet (bilde 1), dernest blir bildet og resten av dataene trykket (bilde 2). Neste steg er laminering av passet, og deretter går alle ferdige pass til en siste kvalitetssjekk.

Bilde 1

Bilde 2

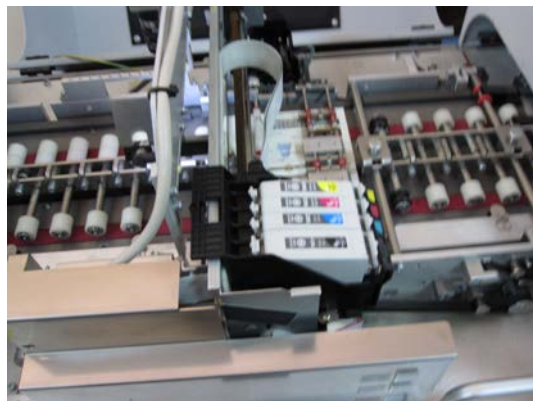

Foto: Landinfo.

3.6 PASS VIA STEDFORTREDER

A-pass kan kun bli utstedt til innehaveren, som må møte personlig for å motta passet. Stedfortreder blir ikke akseptert. For å sikre at det faktisk er innehaveren som mottar passet, må innehaveren avlegge fingeravtrykk både når søknaden leveres inn, og når passet hentes ut (Iraks innenriksdepartement u.å.b). (Se også 3.7.1. Mulighet til å søke fra utlandet via stedfortreder.)

Det kan gjøres unntak for eldre og immobile personer ved at de ved innlevering av passøknad har med seg en slektning som får fullmakt til å avhente passet når det er klart (Nasjonalt ID-senter 2013). Vedkommende må da avgi fingeravtrykk både ved innlevering av søknaden og ved henting av passet.

3.7 SØKNAD OM PASS FRA UTLANDET

Etter innføringen av pass i A-serien ble det et midlertidig opphold i passutstedelse fra de irakiske utenriksstasjonene i påvente av nytt teknisk utstyr. Ambassadene i Amman og Damaskus var de første som ble i stand til å utstede pass og har kunnet gjøre dette siden henholdsvis juli 2010 og årsskiftet 2010/2011 (Norges ambassade i Jordan, e-post februar 2011). Ambassadene er elektronisk koblet opp mot passregisteret i Bagdad, og sender skannede kopier av ID-kort og statsborgerskapsbevis til Bagdad for kontroll sammen med søknadsskjemaet.

Iraks ambassade i Stockholm fikk dette utstyret sommeren 2011 og gjenopptok passutstedelsen 1. juli 2011. De behandlet da, av kapasitetshensyn, kun tidligere innsendte søknader. Senere på høsten ble det igjen full stopp i passutstedelsen ved denne ambassaden. Avbruddet varte til medio januar 2012.

Irakiske borgere bosatt i utlandet, fyller ut søknadsskjema som er tilgjengelig på nettet. Søkere trenger ikke lenger avtale time for å levere inn søknad og ID-dokumentasjon ved Iraks ambassade i Stockholm (Iraks ambassade i Stockholm, telefonsamtale november 2013). Denne endringen ble innført i oktober 2013 pga. mindre pågang om pass. Man kan nå komme når som helst innenfor ambassadens åpningstider. Ambassadene krever at det fremlegges originale ID-dokumenter (nasjonalt ID-kort og statsborgerskapsbevis) ved søknad om pass. I tillegg må det legges ved oppholdstillatelse fra det landet man bor i. ID-kortet skal ikke være eldre enn 15 år (Iraks innenriksdepartement u.å.b).

Iraks ambassade i Oslo utfører konsulære tjenester, men kan ikke utstede pass. Irakiske borgere i Norge må derfor reise til ambassaden i Stockholm.

En beskrivelse av fremgangsmåte ved søknad om pass fra utlandet, finnes på nettsiden til Iraks utenriksdepartement (u.å.d).

Ved søknad om pass ved den irakiske ambassaden i Stockholm skannes søknaden og underlagsdokumentene, som så sendes elektronisk til hovedpasskontoret i Bagdad. Det er passutstedende myndighet i Bagdad som er ansvarlig for å sjekke ektheten av dokumentene (Iraks ambassade i Sverige, telefonsamtale august 2011).

3.7.1 Mulighet til å søke fra utlandet via stedfortreder

Det er ikke mulig å søke om pass fra utlandet via stedfortreder i Irak (Iraks ambassade i Sverige, telefonsamtale februar 2010 og august 2011; GDN, møte i Bagdad april 2012; Iraks konsul i Norge, samtale oktober 2013). Grunnen til at man må møte personlig, er bl.a. at en må avlegge fingeravtrykk. Landinfo har imidlertid fått opplyst at det ved ambassaden i Amman er mulig å gi en stedfortreder fullmakt til å hente passet for seg. For at dette skal la seg gjøre, må både søker og personen med fullmakt møte opp ved innlevering av søknaden og avlegge fingeravtrykk (Iraks ambassade i Jordan, møte oktober 2010).

4. ANDRE REISEDOKUMENTER

4.1 NØDPASS

Irakiske myndigheter utsteder ikke eget nødpass. Man må søke om nytt pass dersom man mister passet sitt. Man må da melde det gamle passet tapt ved en lokal politistasjon og sette inn en annonse i avisen om at passet er tapt (Iraks ambassade i Norge, møte februar 2012). Ambassaden må da undertegne på egenerklæringen som sier at passet er tapt, og denne må legges ved ny søknad om pass.

4.2 MIDLERTIDIG REISEDOKUMENT (PASS DOC / LAISSEZ-PASSER)

4.2.1 Prosedyre for irakere med ID-dokumentasjon

Irakiske ambassader kan utstede et midlertidig reisedokument (pass doc/ laissez-passer) i følgende tilfeller (Iraks utenriksdepartement u.å.e):

- Dersom en irakisk borger ønsker å returnere til Irak, men har mistet passet sitt.
- Dersom en irakisk borger blir fratatt sitt pass og ønsker å returnere til Irak.
- Dersom en irakisk statsborger blir deportert til Irak.
- Dersom en utlending kommer til Irak fra en ukjent destinasjon, eller innehar statsborgerskap fra et land som ikke har representasjon i Irak, og som ønsker å returnere til sitt hjemland, på betingelse av at hjemlandets myndigheter aksepterer returen.

For å få et midlertidig reisedokument må man legge frem et nasjonalt ID-kort og/eller irakisk statsborgerbevis (Iraks ambassade i Sverige, telefonsamtale mars 2011 og august 2011; Iraks ambassade i Norge, møte februar 2012; Iraks konsul i Norge, samtale oktober 2013). Man kan møte opp på ambassaden i Stockholm hver virkedag unntatt torsdager. Søkere som ikke har disse dokumentene, får ikke utstedt et midlertidig reisedokument fra ambassaden.

4.2.2 Prosedyre for irakere uten ID-dokumentasjon

Irak aksepterer ikke laissez-passer utstedt av Politiets Utlendingsenhet (PU). I møte med Norges ambassade i Amman i september 2016 uttrykte flyplassmyndighetene ved Bagdad Internasjonale Flyplass (BIAP) meget klart at et hvilket som helst reisedokument som er utstedt av noen andre enn irakiske myndigheter, ikke vil bli akseptert. Laissez-passer utstedt av PU blir ikke akseptert, kun reisedokument utstedt av irakisk ambassade aksepteres (Norges ambassade i Amman, e-post september 2016).

Grunnen til at kun irakiske dokumenter blir akseptert, er at man har erfaring med at andre land på sviktende grunnlag har utstedt dokumenter til ikke-irakere der det står at vedkommende er iraker. Det kan for eksempel være borgere av andre arabiske land som av ulike årsaker heller vil til Irak enn til sitt hjemland (Norges ambassade i Amman, e-post september 2016).

5. MANIPULASJON OG FORFALSKNING AV PASS

5.1 FORSØK PÅ FYSISK ENDRING AV BILDE ELLER PERSONOPPLYSNINGER I PASS

Irakiske pass er relativt enkle å manipulere. Norsk politi har avdekket flere falske irakiske pass i G- og A-serien. En forfalskningsmetode har vært å splitte personsiden i et ekte pass og erstatte det ene laget av siden med en uoriginal (Østfold politidistrikt og Kripas, seminar i Oslo november 2013). På denne måten kan man endre personopplysningene i et allerede eksisterende pass.

En annen mulig forfalskningsmetode er å benytte falske ID-kort og statsborgerskapsbevis som underlagsdokumentasjon ved søknad om nytt pass. Som beskrevet under punkt 3.5., er disse underlagsdokumentene ikke gjenstand for en grundig teknisk undersøkelse ved passutstedelse. For å avdekke eventuelle forfalskninger må originaldokumentene undersøkes med lupe og annet teknisk utstyr, og dette gjøres ikke. Opplysningene i underlagsdokumentene sjekkes heller ikke opp mot folkeregisteret. Dette gir rom for at enkelte ekte pass inneholder falske personopplysninger.

Falske pass er dyre, men er å få kjøpt. Det samme gjelder falske visum til europeiske land (Chief of Migration på Bagdad International Airport, møte november 2013).

Dokumenteksperter ved vestlige ambassader i Amman (møte november 2014) har informert Landinfo om at de har sett flere pass der fødselsnummer og mors navn er endret. Ekspertene antok at dette var gjort for å fremstå som yngre og enslig.

5.1.1 Problemer knyttet til transkribering av navn og navnebytte

Transkribering av arabiske navn til latinsk skrift kan by på problemer siden det ikke foreligger standardiserte transkriberingsformer. Det kan føre til misforståelser og mistanker om forfalskninger selv om passet er ekte. Et annet problem, som heller ikke er forfalskning, er at familienavnet, som ikke var tillatt brukt under Ba'th-regimet, ikke alltid er oppført i passene selv om det har stått på ID-kortet (Iraks ambassade i Norge, møte februar 2011).

Ved utstedelse av A-pass kreves det at man oppgir de samme navnene som står på ID-kortet. Dersom det ikke står noe etternavn på ID-kortet, skal personens tredje navn (farfars navn) oppføres som etternavn (Iraks innenriksdepartement u.å.d).

I henhold til irakisk navnelov er det mulig å endre fornavn og etternavn én gang i livet. Mange irakere har gjort dette i kjølvannet av den sekteriske krigen som tiltok i 2006. Det er først og fremst personer med navn som Omar, Abu Bakr og Osman, som kan knyttes til sunnimuslimer, som vil endre navn (Bassem 2015). Enkelte irakere bosatt i Norge, har imidlertid endret flere av navnene sine og kan dermed få problemer ved søknad om pass fordi det nye navnet, som er godkjent i Norge, ikke er godkjent i Irak (Iraks ambassade i Norge, møte februar 2012).

5.2 FORFALSKNINGER

I henhold til informasjon Landinfo har fått via Norges ambassade i Amman, som igjen er basert på dokumenteksperters uttalelser, har irakiske dokumenter generelt lav notoritet. Man finner at en stor andel av irakiske dokumenter er falske eller forfalsket.

I forbindelse med verifisering av irakiske pass, har diplomatiske kilder i Amman opplyst til norske myndigheter at passutstedende myndighet i Bagdad kun vil kontrollere ektheten av selve passet, og ikke registrene som underlagsdokumentene er utstedt på grunnlag av. Passet vil da være ekte og teknisk feilfritt, men kunne inneholde uriktige opplysninger.

Dette er hovedkilden til feil i G- og A-passene. Landinfo har ikke funnet informasjon om at denne feilkilden er blitt rettet opp. Det kan derfor være grunn til å tro at feilaktige personopplysninger kan ha kommet inn i pass i G- og A-serien, jfr. avsnitt 3.5 (diplomatiske kilder i Amman, møter 2007-2010).

Landinfo fikk under et besøk på kontoret som produserer alle pass i Irak, bekreftet at det kun er tekniske detaljer ved underlagsdokumentene som sjekkes ved passutstedelse, og at serienummeret på ID-kortet korresponderer med stedet passøkeren kommer fra (GDN, møte i Bagdad april 2012). Generaldirektøren ved GDN mente likevel at sjansen for å få utstedt pass i A-serien på feilaktig grunnlag var svært liten, da det i dag er mange personer involvert i kontrollen og utstedelsen av et pass.

Det er viktig å påpeke at kontrollen som foretas, ikke tilsvarer en fullstendig teknisk kontroll, da den foretas på skjerm og ikke av dokumentet i papirformat. Falske trykk og stempler vil ikke like lett kunne avdekkes ved kontroll på skjerm som ved en kontroll med lupe på det originale ID-dokumentet.

5.3 KORRUPSJON

Irakisk offentlig forvaltning er beryktet for sitt store omfang av korrupsjon. Landet er rangert som et av de mest korrupte i verden av Transparency International (TI 2014).²

Det er likevel ikke dermed sagt at det er et stort rom for å bestikke offentlig ansatte ved passkontorene. Selv om alle pass kontrolleres og godkjennes ved hovedkontoret i Bagdad, personaliseres og utstedes de lokalt. I dette siste leddet kan det være rom for bestikkelser. Det er personlig kontakt ved innlevering av søknaden, men i denne prosessen kan det være flere personer involvert, og dette kan vanskeliggjøre korrupsjon. Ved passkontoret Landinfo besøkte i Bagdad, var det én person som gikk gjennom søknaden med søkeren og som tok imot ID-dokumentasjonen og skannet den. En annen gikk gjennom dokumentene på skjermen for å sjekke at alt så ut til å være i orden før de ble sendt videre til såkalt teknisk kontroll.

Forekomsten av falske personopplysninger i ekte pass kan være en indikasjon på både manglende kontroll opp mot personregistrene, og falske underlagsdokumenter. Samtidig kan man selvsagt heller ikke utelukke at det forekommer bestikkelser av ansatte ved passkontorene.

² Irak rangerer som nummer 170 av 175 på Corruption Perceptions Index 2014 (TI 2014).

6. FAMILIEREGISTER

Alle personlige data som føres inn i folkeregisteret, er samlet i et større familieregister ved de lokale folkeregistreringskontorene nær familiens bosted. Alle registreringer føres inn med håndskrift i store bøker i A0-format (841 x 1189 mm). Hvert register rommer informasjon om 200 familier.

Hver familie har en dobbeltside i dette registeret. Denne siden oppdateres ved endringer i sivilstatus, og ved fødsler og dødsfall.

Når en mann og kvinne gifter seg, skal de gå til det lokale folkeregistreringskontoret og få opprettet en ny felles side i registeret med henvisning til den siden informasjonen ble hentet fra. Ved skilsmisse vil de to bli tilbakeført til sine foreldres familier.

Det er rundt 300 folkeregistreringskontorer (på engelsk uoffisielt kalt Civil Status Office eller Civil Status Department, lokalt kaltes de Jinsiya-office) i Irak, spredt rundt over hele landet (GDN, møte i Bagdad april 2012). På grunnlag av fødselsattest registrerer dette kontoret nyfødte barn i familiens familieregister. Det tar gjerne tre måneder å få tilsendt fødselsattesten fra sykehuset.

Familieregistrene blir ført manuelt og ikke elektronisk. Hvert kontor arbeider separat.

Familieregisteret ligger til grunn for utstedelse av nasjonalt ID-kort og statsborgerskapsbevis, som igjen ligger til grunn for utstedelse av pass.

Familieregisteret har i engelsk uoffisiell oversettelse flere synonyme navn: family book, family census, family registry 57 (etter vedkommende lov som er fra 1957).

Enhver iraker kan få utlevert en utskrift av sin side i familieregisteret.

6.1 HVILKE OPPLYSNINGER ER REGISTRERT I FAMILIEREGISTERET?

Følgende personopplysninger om hvert familiemedlem er registrert i familieregisteret: Fullt navn, fars og mors navn, fødested, fødselsdato, sivilstatus og religion.

Hver familie har et registreringsnummer, som også er påført det personlige ID-kortet.

6.2 OVERFØRING AV REGISTRERTE PERSONOPPLYSNINGER I FORBINDELSE MED FLYTTING

Ved flytting kan man få overført sin familieinformasjon fra et lokalt familieregister til et annet. Ifølge lov nr. 95 av 1978 skal alle familier ha et husholdskort (housing card) og et registreringsnummer. Når familien er registrert, skal informasjonen overføres til registeret i Bagdad, som oppdateres en gang per måned (Leder for Pass og nasjonalitetsdirektoratet i Erbil, møte i Erbil 2013). En person som flytter fra for eksempel Bagdad til Erbil, må sende inn sitt husholdskort til rette myndighet i Bagdad og søke om å få det overført til nytt bosted. Samme myndighet utsteder deretter et brev som vedkommende må vise frem når han/hun ankommer Erbil, og på bakgrunn av dette kan vedkommende få nytt husholdskort og registreringsnummer utstedt i Erbil.

Selv om en familie som flytter blir oppført i et nytt familieregister på nytt bosted, blir det gamle familieregisteret fortsatt oppbevart ved det lokale

folkeregistreringskontoret ved familiens opprinnelige bosted. Det blir da skrevet inn en kommentar i begge familieøkene om at familien har flyttet.

7. NASJONALT SIVILT ID-KORT

Alle irakiske borgere skal ha et nasjonalt sivil ID-kort. Kortet inneholder bl.a. følgende data:

- Egennavn (*ism*)
- Navn på far og farfar (*nasab*)
- Navn (*laqab*)
- Navn på mor og morfar
- Kjønn
- Fullmektigens signatur
- Utstedelsesdato
- Utsteders signatur
- Utsteders fulle navn
- Fødselsdato i tall og bokstaver
- Fødested
- Sivilstatus
- Ektefellens navn
- Religiøs tilhørighet

Til høyre på kortets framside står navn på utstedende regionalkontor, registernummer som angir nummeret på familieregisteret personen er registrert i, samt sidetall i familieregisteret. Øverst til venstre er serienummeret skrevet inn. Serienummerets font har seriffer, og tallene øker i størrelse. Ved hjelp av disse numrene og utsteders signatur kan man få en indikasjon på ektheten av kortet (Migrationsverket 2009).

På arabisk heter kortet *Bitaka shakhsiyeh*, men det blir også kalt *Bitaga hawwiya*.

Alle irakiske borgere får utstedt dette kortet på grunnlag av opplysningene i familieregisteret. Nyfødte får sitt første ID-kort på grunnlag av fødselsattesten og foreldrenes ID-kort (GDN, møte i Bagdad april 2012). Kortet kan fornyes flere ganger i livet og bør fornyes ved overgang til ny sivilstatus og ved flytting. Nytt kort påføres ny utstedelsesdato og nytt serienummer. Det finnes ingen duplikater av ID-kortet, men på det nye ID-kortet vil det gamle serienummeret påføres for hånd under det nye. Noen ganger blir det skrevet «fornyelse» over det nye serienummeret (Nasjonalt ID-senter 2013). Ifølge generaldirektøren for GDN (møte april 2012) er

det vanlig at barn har ID-kort fra ett års alder. Man fornyer ID-kortet sitt ved det folkeregistreringskontoret man er registrert ved.

ID-kortet regnes som det viktigste persondokumentet, da det benyttes i all kontakt med offentlige myndigheter, helsevesen, sosiale velferdstjenester, skoler samt ved kjøp og salg av bolig og bil. I tillegg må ID-kortet legges frem ved søknad om andre offisielle dokumenter, som for eksempel pass.

Ved søknad om pass i Irak, aksepteres ikke ID-kort som er eldre enn 10 år. Ved søknad om pass fra utlandet, kan ikke ID-kortet være eldre enn 15 år.

Alle ID-kort har et hologram klistret på passbildet. Hologrammet er produsert utenfor Irak, og nummeret på hologrammet er bare et serienummer fra produsenten (Nasjonalt ID-senter 2013). Identitetsdirektoratet i Irak (Directorate of Identity Affairs) har opplyst til Nasjonalt ID-senter at det registreres hvilke serier med hologram som sendes til hvilke kontorer. Hologrammet inneholder et sikkerhetselement som skal gå i stykker dersom det blir forsøkt fjernet etter at det er festet³ (Nasjonalt ID-senter 2013).

7.1 UTSTEDELSESMYNDIGHET

Overordnet myndighet for utstedelse av ID-kortet er Civil Status Affairs Directorate (folkeregisteret), som ligger inn under Nasjonalitetsdirektoratet (GDN) i Innenriksdepartementet.

7.2 HVOR BLIR DET UTSTEDT ID-KORT?

ID-kortet blir utstedt ved de lokale folkeregistreringskontorene (Civil Status Department). Disse er spredt over hele landet, og finnes i de fleste byer og i provinshovedstedene.

ID-kort kan kun utstedes i hjemmehørende distrikt der familien er registrert. Det betyr at internt fordrevne flyktninger ofte må få bistand til å få nye dokumenter dersom de bor i en annen provins enn der de er registrert.

Siden ISIL overtok kontrollen over store områder av Ninewa og Anbar i 2014, har det blitt opprettet midlertidige kontorer i Dohuk, Bagdad og Kerbala der personer fra ISIL-kontrollerte områder kan få utstedt ID-kort (Iraks ambassade i Amman, møte 2014). ISIL utsteder egne ID-kort innen de områdene de for tiden kontrollerer, men disse er ikke anerkjent av irakiske myndigheter.

7.3 SØKNADSPROSEDYRE

Søkere må oppsøke det lokale folkeregistreringskontoret i den provinsen de er hjemmehørende, og legge frem nødvendig dokumentasjon (se neste avsnitt).

En ektemann kan søke om, og få utstedt, sivilt ID-kort for sin kone og sine barn. Unntaket er ved søknad om tapt ID-kort. Da må alle møte personlig, unntatt barn under 12 år (GDN, møte i Bagdad april 2012).

³ Nasjonalt ID-senter, som har innhentet denne informasjonen, opplyser at de ikke har testet og dermed verifisert dette (Nasjonalt ID-senter 2013).

7.4 DOKUMENTASJONSKRAV VED UTSTEDELSE

For å få utstedt et ID-kort må en fylle ut et søknadsskjema signert av husholdsleder, verge eller advokat, og legge ved to passbilder. I tillegg må en kunne dokumentere sin identitet ved å legge frem fødselsattest (ved første gangs utstedelse) og ID-kort fra en nær slektning som far eller bestefar.

Det koster 1000 irakiske dinarer (ca. 8 USD) å få utstedt et ID-kort (GDN, møte i Bagdad april 2012).

Foto kreves ikke for barn under 1-2 år. Foto av kvinner i hijab aksepteres. Myndighetene i Kurdistan-regionen krever fire fotografier.

7.5 KONTROLL AV PERSONOPPLYSNINGER

Folkeregistreringskontorene har til oppgave å utstede ID-kort til irakiske borgere lokalt. Kontorene foretar kontroll mot familieregisteret før ID-kort utstedes. Systemet er ikke elektronisk, men de lokale folkeregistreringskontorene sender informasjon til det sentrale folkeregisteret i Bagdad (GDN, møte i Bagdad april 2012). Hvis man mister ID-kortet sitt, kan søkerens identitet godkjennes på grunnlag av fars eller brors ID-kort, som da kontrolleres på samme måte (GDN, møte i Bagdad april 2012).

7.6 ID-KORT VIA STEDFORTREDER

En kan få utstedt ID-kort via stedfortreder i Irak. En ektemann og far kan søke om ID-kort for sin kone og sine barn. Dersom en mister kortet sitt, må en imidlertid møte personlig for å få nytt kort (GDN, møte i Bagdad april 2012). Dette gjelder ikke for barn under tolv år.

Man kan også gi en annen person fullmakt til å søke om ID-kort for seg. Det vanligste er å be en slektning om hjelp. En må da kunne dokumentere identiteten både til søkeren og personen med fullmakt.

Også i Kurdistanregionen i Irak kan man få utstedt ID-kort via stedfortreder med fullmakt. Alle internflyktninger (IDPs) som bor i Kurdistanregionen, kan for eksempel få hjelp av en advokat ved Protection Assistance Centre (PAC) for å oppdatere sine ID-kort, dersom de er registrert i Bagdad eller andre steder som er langt unna Kurdistanregionen. PAC drives av ikke-statlige organisasjoner på oppdrag fra UNHCR. Myndighetene krever at alle irakere oppdaterer ID-kortene sine ved hver endring i sivilstatus.

Ifølge den irakiske frivillige organisasjonen Public Aid Organization (PAO), som driver Protection Assistance Centre i Erbil (e-poster januar 2011), kan enhver irakisk borger gi en annen person fullmakt til å innhente nytt nasjonalt ID-kort for seg. Dette bekreftes av den irakiske konsulen i Norge (samtale oktober 2013).

Det finnes PAC-sentre i alle provinser.

7.7 ERVERVELSE AV ID-KORT FRA UTLANDET

7.7.1 Søknad om nasjonalt ID-kort fra utlandet

En irakisk borger kan søke om nytt ID-kort via den irakiske ambassaden i Oslo (Iraks ambassade i Norge, e-post mars 2013). En iraker i Norge kan alternativt gi en

stedfortreder fullmakt til å søke om og hente et ID-kort ved det lokale folkeregistreringskontoret der søkeren er registrert. Ved søknad om nytt kort via stedfortreder, skal søkeren skrive en fullmakt til en person i hjemlandet. Fullmakten skal sendes via ambassaden i landet man befinner seg i, og ambassaden skal stemple brevet. Dette kan imidlertid være vanskelig dersom man ikke kan identifisere deg. Det betyr at man enten må ha et pass, en fødselsattest, et gammelt ID-kort eller et statsborgerskapsbevis. På spørsmål til konsulen i Norge om det kunne være sannsynlig at et lokalt folkeregistreringskontor utstedte nye ID-kort via stedfortreder mot betaling i tilfeller der fullmakten ikke var autorisert fra en ambassade, svarte konsulen at det nok kunne skje (Iraks ambassade i Norge, telefonsamtale mars 2012).

Et ID-kort utstedt til en stedfortreder uten ambassadeautorisert fullmakt, anses som gyldig i Irak dersom selve ID-kortet er ekte.

Alle ID-dokumenter som utstedes i Irak til borgere som bor eller oppholder seg i utlandet, må bekreftes ved en irakisk ambassade eller et konsulat i det landet man bor i, eventuelt ved en annen ambassade, dersom landet man bor i ikke har en irakisk ambassade (Iraks utenriksdepartement u.å.b). Irakere i Norge kan få dokumentene bekreftet ved Iraks ambassade i Oslo (Iraks ambassade i Norge, møte februar 2012).

7.7.2 Utstedelse av ID-kort til irakiske barn født utenfor Irak

Barn født utenfor Irak kan registreres ved en av Iraks ambassader. Foreldrene må legge frem følgende dokumenter:

- Barnets fødselsattest, bekreftet av fødelandets utenriksdepartement
- Egne irakiske ID-kort (fra både mor og far)
- Egne statsborgerskapsbevis (fra både mor og far)
- Ekteskapsattest dersom det ikke fremgår av foreldrenes ID-kort at de er gift med hverandre.

På bakgrunn av denne dokumentasjonen kan den irakiske ambassaden utstede en irakisk fødselsattest til barnet og legge denne ved foreldrenes søknad om ID-kort for barnet.

Dersom foreldrene ikke har den nødvendige dokumentasjonen, kan ikke ambassaden utstede irakisk fødselsattest til irakiske barn født i utlandet (Iraks ambassade i Norge, e-post april 2013). Dermed kan heller ikke barnet få irakisk ID-kort.

8. ENDRINGER OG VARIASJON I UTSTEDELSESRUTINER FOR ID-KORT

8.1 ENDRINGER AV ID-KORTENE SIDEN 2003

I 2008 skrev kanadiske utlendingsmyndigheter (IRB 2008) at det hadde blitt gjort flere endringer på ID-kortene siden 2003:

- Fra medio 2003 ble de arabiske tallene i ID-kortet endret til våre tall. Noen steder ble imidlertid arabiske tall fortsatt brukt. Før medio 2003 ble våre tall aldri brukt på ID-kort. Ifølge en ID-ekspert ved den norske ambassaden i Amman (e-post desember 2015), ble denne endringen kun innført i Sentral-Irak, og ikke i KRI. KRI endret tallene på ID-kortene først i 2012.
- Frem til 2012 ble et våtstempel med ørnemotiv brukt på ID-kortet utstedt i de tre kurdiske selvstyrte provinsene i Nord-Irak, mens et stempel med palmetresymbol ble brukt på ID-kort utstedt i Sentral-Irak.
- Bakgrunnstrykket skal være klart. De tre stjernene på ørnens bryst skal være klare (både vertikalt og horisontalt).
- ID-kort utstedt i Sentral-Irak etter medio 2003, skal ha sikkerhetsfibre som reflekteres under UV-lys. Kort utstedt i KRI fikk dette først i 2012 (ID-ekspert ved den norske ambassaden i Amman, e-post desember 2015).
- Kinegram ble innført i Sentral-Irak medio 2005. Det finnes imidlertid ekte kinegram på falske ID-kort. Kinegram ble først innført i KRI i 2012 (ID-ekspert ved den norske ambassaden i Amman, e-post desember 2015).
- Når en person dør, skal det ene hjørnet av kortet klippes av, og kortet skal returneres til avdødes familie.

I 2012 opplyste generaldirektøren ved GDN (møte i Bagdad april 2012) at alle ID-kort i hele landet fra da av skulle ha samme kvalitet. Alle kortene trykkes på samme sted og sendes ut til provinsene i serienummerrekkefølge. De lokale folkeregistreringskontorene i provinsene fyller ut persondetaljene for hånd, limer inn bildet og stempler selv.

En dokumentekspert Landinfo hadde møte med på ambassaden i Amman i november 2014, uttalte at irakiske dokumenter utstedt etter 2012, ser mer ensartet ut. Hver provins har sitt eget stempel, men ellers fremstår dokumentene som like.

Kort utstedt før 2012 kan altså variere både med hensyn til stempler, sikkerhetsfibre og kinegram.

8.2 UNNTAK FRA TEKNISKE KRAV

Det har tidligere blitt gjort unntak fra tekniske krav til ID-kortene. For eksempel kunne dokumenter som skulle hatt et stempel eller klistremerke, mangle dette fordi utsteder selv manglet det den dagen dokumentet ble utstedt. Da Landinfo besøkte et folkeregistreringskontor i Bagdad i april 2012, var det en kvinne som ønsket å fornye ID-kortet sitt fordi det gamle manglet stempel. Mangel på stempel hadde medført mange problemer for kvinnen, og hun måtte derfor få utstedt et nytt. Årsaken til mangelen skal ha vært at det ble begått en menneskelig feil da kortet ble utstedt.

I utgangspunktet har ID-kortene som er utstedt i Kurdistanregionen og resten av Irak, samme format, men serienumrene indikerer hvor kortet er utstedt.

8.3 ID-KORT MED FEIL

ID-kortene som ble utstedt før 2006, kan inneholde en rekke feil og likevel være ekte. Kompetansen hos personellet som behandlet søknadene, for eksempel deres kjennskap til saksbehandlingsrutiner og -regelverk, kan ha vært mangelfull. Likeledes har det forekommet mangler ved databaser og arkivsystemer. Feil har også kunnet oppstå som følge av vanskeligheter med å overføre relevante opplysninger mellom provinsene, og fordi de offentlige ansatte som behandler søknadene, ofte er overarbeidet. Under slike omstendigheter forekommer det slurv (Ockenden International 2006).

9. FORFALSKNINGER AV ID-KORT

Det er kjent at falske ID-kort er å få kjøpt på det åpne marked til svært lav pris. Mange gjør dette for å spare tid, da det kan ta flere måneder å få utstedt kortet på riktig måte.

Det kan være vanskelig å avdekke om dokumentet er falskt eller ikke, da det kan forekomme feil og variasjoner i de ekte kortenes bakgrunnstrykk (UK Border Agency, notifikasjon via Storbritannias ambassade i Amman, juli 2010). Slike variasjoner skal imidlertid ikke lenger inntreffe siden alle ID-kortformularer trykkes på samme sted.

ID-kortene er av teknisk lav kvalitet og derfor lette å forfalske. Personalet som behandler søknadene, kan være korrupte. Det kan dessuten være vanskelig for søkere å fremskaffe all nødvendig dokumentasjon (Ockenden International 2006).

Informasjon Landinfo har mottatt over tid, via den norske ambassaden i Jordan fra diplomatiske kilder i Amman som ikke ønsker å bli direkte sitert, indikerer at opptil halvparten av ID-kortene som er i bruk, kan være falske. Ifølge informasjon fra diplomatiske kilder i Amman i 2011 (som sitert av Norges ambassade i Jordan, e-post februar 2011) skal det fortsatt være relativt enkelt å kjøpe falske eller stjålne tomme ID-kort i Irak.

De samme kildene opplyser at de kommer over både fabrikkerte ID-dokumenter og ekte ID-dokumenter som det er gjort endringer i. I de tilfellene hvor selve ID-kortet er fabrikkert, ser man det gjerne på papirkvaliteten og bakgrunnstrykket. Disse kortene har uklart trykk, og de kan mangle fibre eller ha feil i fibrenes mønster. Mange forfalskede ID-kort som tilsynelatende ser ekte ut, kan ha både ekte og falske persondata. De vanligste forfalskningene i disse kortene er, ifølge diplomatiske kilder i Amman, falske stempler med stavefeil og falske dokumentnummer.

I henhold til Nasjonalt ID-senter (2013) finnes det en god del falske irakiske ID-kort med ekte hologram.

Ifølge en vestlig ambassade i Amman (som sitert av Norges ambassade i Jordan, e-post februar 2011) er ID-kortene nest etter fødselsattestene, det persondokumentet som hyppigst er forfalsket.

Irakiske myndigheter har planer om å utstede en ny type ID-kort med bedre sikkerhetsdetaljer som erstatning for det gamle ID-kortet og statsborgerskapsbeviset (GDN, møte i Bagdad april 2012). I første omgang skal dette gis til dem som registreres for første gang, altså nyfødte. Det vil derfor ta flere år før omleggingen er gjennomført.

9.1 KORRUPSJON OG NEPOTISME

Landinfo har ikke konkret kjennskap til omfanget av korrupsjon i den delen av forvaltningsapparatet som utsteder ID-kort. Siden omfanget av korrupsjon i Irak er svært stort, må det likevel antas at korrupsjon også forekommer ved utstedelse av ID-kort. Det skal imidlertid være to ansatte til stede når nye ID-kort utstedes, og ifølge generaldirektøren for GDN hadde kontrollen med utro tjenere blitt kraftig skjerpet de siste par årene før Landinfo hadde møte med ham i 2012.

Bestikkelser er imidlertid ikke uvanlig. For å illustrere hvordan korrupsjonen generelt foregår, fortalte en diplomatisk kilde i Bagdad (møte oktober 2010) at det for statsløse palestinere som bor i Irak, ofte er nødvendig å betale bestikkelser, også for å få utstedt dokumenter de etter loven har krav på. En palestiner må i så fall regne med å måtte betale minst USD 100 for å få utstedt et reisedokument. Hvis man trenger en stedfortreder for å få hentet dokumentet, må man ut med ca. USD 400. Selv om alle opplysninger man har gitt i søknaden er korrekte, og alle papirer er feilfritt utfylt, kan utsteder likevel gjerne finne, eller finne på, en eller annen "feil" og bruke det til å presse søkeren for penger (diplomatisk kilde i Bagdad, møte oktober 2010).

Det går også an å bestikke personer for å slippe å møte opp personlig, der dette ellers er et krav. Den nevnte diplomatiske kilden fortalte Landinfo at han selv hadde vært tvunget til å gjøre det da hans far ble for gammel og syk til selv å gå og fornye ID-kortet sitt. Dokumenteksperter Landinfo møtte i Amman i 2014, var også av den oppfatning av at det er mulig å få pass uten personlig oppmøte.

Spørsmålet om bestikkelser ble ved en anledning drøftet med PLOs representasjonskontor i Amman (møte november 2010). Her sa man at man ikke kjente til omfanget av korrupsjon forbundet med utstedelse av dokumenter, men at det i den grad det forekommer, trolig skjer ved bestikkelser og *wasta* (kontakter).

Det kan heller ikke utelukkes at det betales bestikkelser for å få forgang på utstedelsen av ID-kort. Dette er likevel ikke ensbetydende med at ID-dokumentene generelt er falske.

Korrupsjon kan også forekomme ved folkeregistrene, selv om det skal være vanskelig å forfalske registerets personopplysninger.

Generaldirektøren ved GDN (møte april 2012) informerte Landinfo om at myndighetene slår hardt ned på korrupsjon i dette systemet. Rett før Landinfos besøk hadde ti ansatte blitt arrestert for å ha bidratt til forfalskninger av ID-kort.

10. STATSBORGERSKAPSBEVIS

Statsborgerskapsbevis (på arabisk *shahadat jinsiyya*) utstedes til alle irakiske borgere etter søknad. Tildeling av statsborgerskap er regulert av statsborgerskapsloven (Iraqi Nationality Law 2006).

Statsborgerskapsbeviset inneholder følgende informasjon med samme nummerering som i listen (UK Border Agency 2009):

1. Fullt navn
2. Religion
3. Spesielle kjennetegn
4. Fars fulle navn
5. Fars fødested
6. Mors fulle navn
7. Mors fødested
8. Kommentarer
9. Fingeravtrykk av venstre tommel
10. Signatur
11. Passfoto
12. Mappennummer
13. Sertifikatnummer
14. Dato
15. Irakisk statsborgerskapsbevis
16. Da det er bekreftet at xxx, hvis bilde er festet over, har fått irakisk statsborgerskap i henhold til paragraf xxx i Iraks statsborgerlov av (xxx), har han/hun fått dette statsborgerskapsbeviset. Undertegnet av utstedende myndighet.

Under punkt 16 vil det i et erstatningsdokument stå at dette kortet er utstedt i henhold til tidligere utstedt statsborgerskapsbevis. Sertifikatnummer og dato på tidligere utstedt bevis vil skrives inn, samt ny utstedelsesdato. Ny dato skal stå nederst på kortets høyre side.

Statsborgerskapsbeviset er et nødvendig dokument ved søknad om arbeid i offentlig sektor, i utdanningssammenheng og i forbindelse med andre offentlige tjenester. I tillegg er statsborgerskapsbeviset et påkrevd underlagsdokument ved søknad om pass, fødselsattest for egne barn, ekteskapsattest og dødsattest.

Barn kan få statsborgerskapsbevis fra de er små, men det er vanlig å få det ved 12-års alder (GDN, møte i Bagdad april 2012).

Feily-kurderne i Irak mistet statsborgerskapet sitt under Saddam Husseins regime på 1980-tallet, og ble siden nektet adgang til offentlige tjenester (Campbell 2010). I henhold til den nye nasjonalitetsloven har denne gruppen, samt andre som ble fratatt

statsborgerskapet under det forrige regimet, rett til å få tilbake sitt irakiske statsborgerskap. Ifølge Iraks forflytnings- og migrasjonsdepartement (som gjengitt i Shafaaq.com 2013) har 97 prosent av feily-kurderne nå fått sitt statsborgerskap tilbake. Dette inkluderer også deres etterkommere som er født utenfor Irak. De som fortsatt ikke har fått dette, kan søke om det. Prosedyren er lik som for andre irakere.

10.1 UTSTEDELSESMYNDIGHET

Det er Nasjonalitetsdirektoratet (GDN) som utsteder statsborgerskapsbevis etter søknad.

10.1.1 Hvor utstedes dokumentene?

I henhold til irakisk lov produseres statsborgerskapsbevis kun i Bagdad (Leder for Pass og nasjonalitetsdirektoratet i Erbil, møte i Erbil november 2013). Man kan likevel få utstedt dokumentet ved Nasjonaldirektoratets (GDNs) lokalkontorer, som finnes i alle provinshovedstedene. I Bagdad er det flere kontorer. Statsborgerskapsbevisene utstedes kun i Irak.

10.2 DOKUMENTASJONSKRAV VED UTSTELSE

Ifølge informasjon innhentet av kanadiske utlendingsmyndigheter i 2013 (IRB 2013) fra IOM, kreves det følgende for å få utstedt statsborgerskapsbevis for irakere bosatt i Irak:

- Fars eller brors statsborgerskapsbevis
- Søkers ID-kort
- Søkers eller fars husholdskort
- Søkers eller fars rasjoneringskort
- Fire passbilder med hvit bakgrunn

I henhold til de kurdiske regionalmyndighetene (KRG u.å.) skal det være tilstrekkelig å legge frem mors *eller* fars statsborgerskapsbevis og ID-kort ved søknaden, i tillegg til rasjoneringskort og husholdskort. Dette samsvarer med nasjonalitetsloven, som sier at en person født av en irakisk mor *eller* far, har rett til irakisk statsborgerskap. Ved spørsmål til den irakiske ambassaden i Oslo, får Landinfo opplyst at en mor derimot ikke kan søke om statsborgerskap på vegne av sitt barn uten fars samtykke (e-post desember 2014). En far kan på sin side søke om statsborgerskap for sitt barn uten mors samtykke.

10.2.1 Tilleggskrav for søkere bosatt utenfor Irak

Irakere som er bosatt utenfor Irak, kan søke om statsborgerskapsbevis ved en irakisk ambassade. Prosedyren for søknaden er beskrevet på nettsiden til Iraks utenriksdepartement (u.å.c). Følgende skal legges ved søknaden:

- Søkeren må fylle ut et søknadsskjema og legge ved et passbilde i farge. Passbildet skal stemples av konsulatet og bekreftes med søkerens fingeravtrykk av venstre tommelfinger på angitt sted. Dette må igjen bekreftes av konsulen.

- En fargekopi av fars eller mors statsborgerbevis.
- Fargekopi av fars eller mors ID-kort.
- Nok et passbilde i farge.
- Egenerklæring dersom man er voksen, fars erklæring dersom søkeren er under 18 år.

10.3 FORNYELSE AV TAPT ELLER SKADET STATSBOGERSKAPSBEVIS

En kan søke om å få erstattet et tapt eller skadet statsborgerskapsbevis. Prosedyren er som følger (Iraks utenriksdepartement u.å.c):

- Søke skriftlig om å få utstedt et nytt statsborgerskapsbevis med begrunnelse for tap eller skade.
- Fylle ut et søknadsskjema som er tilgjengelig ved Nasjonaldirektoratets (GDNs) lokalkontorer og Iraks ambassader, og legge ved det skriftlige søknadsbrevet.

For søknader levert ved ambassader, skal konsulen notere søkerens begrunnelse for søknaden på baksiden av søknadsskjemaet, samt søkerens fulle navn, og sørge for at søkerens fingeravtrykk stemples over navnet. Konsulen skal selv signere dette dokumentet og forsegle det med konsulatets/ambassadens stempel. Dersom søknaden gjelder fornyet statsborgerskapsbevis, fordi det gamle er skadet, skal det originale statsborgerskapsbeviset legges ved. Dersom søknaden gjelder nytt bevis, fordi det gamle er tapt, skal kopi av fars eller brors statsborgerskapsbevis legges ved, med bekreftelse fra ambassaden om at det er rett kopi.

Kopi av fars og mors pass skal også legges ved, og disse skal også ha ”rett-kopi”-stempel påført av ambassaden.

Det kreves 4 passbilder av nyere dato.

Det koster 3 600 irakiske dinarer (tilsvarende USD 2) å få utstedt nytt statsborgerskapsbevis.

Iraks konsul i Norge har informert Landinfo (møte i Oslo februar 2012) at konsulatet på ambassaden i Oslo kan være behjelpelig med å oversende søknad om nytt statsborgerskapsbevis for nyfødte og for personer som ønsker å skifte ut et gammelt og slitt kort. Ambassaden kan imidlertid ikke bistå personer som mangler ID-dokumentasjon.

Man kan få nytt statsborgerskapsbevis flere ganger i livet, men man må alltid oppgi årsaken til at man ønsker et nytt (GDN, møte i Bagdad april 2012).

10.4 UTSTEDELSE TIL STEDFORTREDER

I henhold til generaldirektøren ved GDN (møte i Bagdad april 2012) kan man kun få statsborgerskapsbevis ved personlig oppmøte, og ikke via stedfortreder.

Søkere bosatt i utlandet kan gi noen i Irak fullmakt til å følge opp søknadsprosedyren i Irak.

10.5 KORRUPSJON

Landinfo kjenner ikke til omfanget av korrupsjon i forbindelse med utstedelse av statsborgerskapsbevis. Som tidligere nevnt, er omfanget av korrupsjon i Irak imidlertid omfattende (TI 2014).

10.6 FORFALSKNINGER

I henhold til informasjon Landinfo har fått tilgang til via Norges ambassade i Amman, er en høy andel av statsborgerskapsbevisene som vestlige ambassader i Amman verifiserer, forfalsket. Det blir angitt at det fortsatt er mulig å kjøpe forskjellige falske ID-dokumenter til en pris av opptil 150 amerikanske dollar. Ifølge dokumentekspertene finnes det ulike typer forfalskninger.

Ifølge Nasjonalt ID-senter (2013) forfalskes ofte statsborgerskapsbeviset ved å lage en kopi ved hjelp av en kommersiell laserprinter. De totalfalske statsborgerskapsbevisene har som regel ikke serienummer i høytrykk.

Statsborgerskapsbevisene er også svært sårbare for fotobytte (Nasjonalt ID-senter 2013).

Organisasjonen Ockenden International oppga i 2006 følgende mulige feilkilder for statsborgerskapsbevis:

- Mangelfulle arkiver og datasystemer i folkeregistrene.
- Manglende dokumentasjon fra søker.
- Vanskelig fremkommelighet frem til utsteder (sikkerhet, kostnader, osv.).
- Ukvalifisert personell som behandler søknadene.
- Utsteder har ikke tilgang til gjeldende regelverk (fullstendige lovtekster finnes ikke på alle angjeldende kontorer).

Ifølge Ockenden International medfører dette at statsborgerskapsbevisene kan inneholde uriktig informasjon, både med og uten hensikt.

Det gjøres oppmerksom på at kvaliteten på tjenestene i offentlig sektor antakelig har bedret seg i løpet av de siste årene, slik at enkelte av feilkildene som Ockenden International nevnte i 2006, ikke lenger er like fremtredende.

En annen forfalskningsmetode er å tilegne seg statsborgerskapsbevis på bakgrunn av falske underlagsdokumenter.

10.7 TEKNISKE KRAV

Statsborgerskapsbevis utstedt fra og med 2012, skal ha lik standard uavhengig av hvilken provins de er utstedt i. Før 2012 var det derimot noen ulikheter på ørnemotivet og i teksten i kortene utstedt i henholdsvis KRI og Sentral-Irak.

Statsborgerskapsbevisene innehar ingen sikkerhetslementer utover trykketeknikker, verken nå eller før 2003, bortsett fra et hologram over foto som ble innført i Sentral-Irak i 2005, og i KRI i 2012. Det er ikke og har aldri vært vannmerke i irakiske statsborgerbevis (Dokumentekspert ved den norske ambassaden i Amman, e-post desember 2015).

11. FØDSELSREGISTRERING OG -ATTEST

Registrering av fødsler og dødsfall er regulert ved lov av 1971 (Registration of Births and Deaths Law no. 148). Denne loven etterfulgte lov nummer 30 av 1947 som gjorde registrering av fødsler og dødsfall obligatorisk (IIVRS 1980).

En fødsel skal registreres innen 15 dager dersom barnet er født på sykehus, og innen 30 dager ved hjemmefødsel i en by. Er barnet født hjemme på landsbygda, er fristen 45 dager (Iraq e-GOV Portal u.å.a.). For barn født i utlandet, er fristen 60 dager. For sen registrering innebærer bøter.

11.1 PROSEDYRER FOR REGISTRERING AV NYFØDTE

Det er lege, jordmor eller autorisert sykepleier som bistår ved en fødsel, som er ansvarlig for å utstede og signere en fødselsattest, og for å oversende den til godkjenning og registrering ved eget helseforetak (Iraq e-GOV Portal u.å.a.). Helseforetaket beholder en kopi, mens en annen kopi sendes til rette helsemyndighet, og en tredje kopi gis til barnets foreldre. Helsemyndighetene har ansvar for å få oversendt fødselsattesten til rette folkeregistreringskontor.

Ved fødsel utenfor et helseforetak, skal legen, jordmoren eller tilstedeværende autoriserte sykepleier utstede, signere og oversende fødselsattesten til rette myndighet for godkjenning og registrering. Dette må skje innen 30 dager dersom fødselen fant sted i en by, og innen 45 dager dersom fødselen fant sted på landsbygda. Den første kopien av fødselsattesten skal sendes folkeregistreringskontoret, mens de to andre kopiene skal returneres til personen som var til stede under fødselen. Vedkommende beholder det ene eksemplaret selv og gir det andre til barnets foreldre.

Foreldrene skal ta med barnets fødselsattest til sitt lokale folkeregistreringskontor for at det skal få det obligatoriske nasjonale ID-kortet utstedt.⁴

11.2 REGISTRERING AV BARN FØDT I UTLANDET VED IRAKISK AMBASSADE I UTLANDET

Ifølge Iraks utenriksdepartement (u.å.a) må man gjennom følgende prosedyre for å registrere barn født i utlandet:

- Foreldrene til et barn født utenfor Irak, må fremskaffe en gyldig fødselsattest fra landet barnet er født i, og fremlegge denne for ambassaden innen to måneder etter fødsel. Attesten må være attestert av fødelandets utenriksdepartement. Den irakiske ambassaden skal også bevitne fødselsattesten. Dersom man ikke søker om registrering av barnet innen to måneder, vil man måtte betale en bot på 10 000 irakiske dinarer (tilsvarende USD 8,50).
- Ambassaden registrerer fødselen og utsteder en fødselsattest i henhold til informasjon angitt i den lokale attesten, i fire kopier. De sendes til en avdeling for statistikk og sivilstatus (Department of Vital Statistics and Civil Status) i Helsedepartementet. Den lokale fødselsattesten, som skal være bekreftet av rett myndighet, legges ved.

⁴ Vanligvis vil barns foreldre/foresatte sørge for at barna får utstedt nasjonale ID-kort en gang før de skal begynne på skolen, siden det som oftest er ved innskriving på skole de har bruk for det første gang.

Irakere i Norge kan få fødselsattesten bevitnet ved Iraks ambassade i Oslo.

11.3 UTSTEDELSE AV FØDSELSATTEST I IRAK FOR BARN FØDT I UTLANDET

Ifølge Iraks konsul til Norge (e-post april 2013) må man legge ved følgende dokumentasjon for å registrere et barn født i utlandet, i Irak:

- Barnets fødselsattest, bekreftet av landets utenriksdepartement.
- Begge foreldres irakiske ID-kort.
- Begge foreldrenes statsborgerskapsbevis.
- Foreldrenes ekteskapskontrakt dersom ekteskapet ikke er notert i parets irakiske ID-kort.

Dersom foreldrene er skilt, må skilsmissegodkjenninger vedlegges. For barn født før 2007, kan det være krav om ytterligere dokumentasjon.

Mer utdypende informasjon om prosedyrer for å få fødselsattest fra utlandet finnes på nettsiden til Iraks utenriksdepartement (u.å.a).

11.4 FORFALSKNINGER

Ifølge en vestlig ambassade i Amman (som sitert av Norges ambassade i Jordan, e-post februar 2011) er fødselsattester det ID-dokumentet som denne ambassaden hyppigst finner forfalsket.

En mulig grunn kan være at mange ikke har fødselsattest, men har hatt behov for å fremskaffe en for å få ID-kort og statsborgerskapsbevis. Opplysningene i en forfalsket fødselsattest er ikke nødvendigvis falske.

12. DØDSATTEST

Dødsattester utstedes av sykehus, mens det er Helsedepartementet som har ansvar for å registrere dødsfallet og for å godkjenne dødsattesten med et stempel. Det finnes et standardskjema, og attesten utstedes i fire eksemplarer, der foreldre eller andre nære slektninger får én, mens de tre andre arkiveres på samme måte som fødselsattestene.

Dersom døden inntreffer på et sykehus eller klinikk, skal legen sørge for registrering av dødsfallet umiddelbart, og dødsattesten må sendes helsemyndighetene innen 15 dager (Iraq e-GOV Portal u.å.b).

I tilfelle et dødsfall skjer uten at medisinsk personell er til stede, skal enten pårørende varsle nærmeste helsekontor, eller den lokale ordføreren bevitne dødsfallet i samråd med to vitner og rapportere dette til det lokale helsekontoret (IIVRS 1980).

Legen som blir varslet, må sende dødsattesten til helsemyndighetene innen 15 dager (Iraq e-GOV Portal 2013b). En kopi blir sendt til avdødes lokale folkeregistreringskontor.

Irak har ikke et sentralt dødsregister (Karagiozakis 2009).

Ifølge diplomatiske kilder i Amman har man avdekket en stor andel falske dødsattester (FCG 2010).

13. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Bassem, W. (2015, 17. juni). From Omar to Hussain: Why Iraqis are changing their names. *Al Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/06/iraq-sectarian-killing-name-changing.html#ixzz3sJcIUWwe> [lastet ned 23. november 2015]
- Campbell, E. (2010, 2. april). *The Faili Kurds of Iraq: Thirty years without nationality*. Washington D.C.: Refugees International. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900SID/MYAI-8467AS?OpenDocument&RSS20=02-P> [lastet ned 19. november 2015]
- FCG, dvs. Fraud Control Group (2010, 15. april). *Minutes of the Fraud Control Group 15. April*. Amman: FCG.
Dokumentet er ikke offentlig tilgjengelig.
- IIVRS, dvs. International Institute for Vital Registration and Statistics (1980, september). *Registration of vital events in Iraq*. Bethesda: IIVRS. Tilgjengelig fra http://www.cdc.gov/nchs/data/isp/010_Registration_of_%20Vital_Events_in_Iraq.pdf [lastet ned 19. november 2015]
- Iraks ambassade i Sverige (u.å.). *Important announcement regarding how to fill the electronic form for issuing the new passport*. Stockholm: Iraks ambassade i Sverige. Tilgjengelig fra <http://www.iraqembassy.se/e/issus%20new%20passport.htm> [lastet ned 24. oktober 2013]. Dokumentet er ikke lenger tilgjengelig på internett]
- Iraks innenriksdepartement (u.å.a). *Isti'mara al-husul 'ala jawaz safr maqru' aliyyan [Elektronisk søknadsskjema for pass]*. Bagdad: Ministry of Interior. Tilgjengelig fra [http://www.iraqinationality.gov.iq/eForm/\(S\(qncivqb2wudnwevexsuae0eh\)\)/Default.aspx](http://www.iraqinationality.gov.iq/eForm/(S(qncivqb2wudnwevexsuae0eh))/Default.aspx) [lastet ned 10. november 2015]
- Iraks innenriksdepartement (u.å.b). *Passports Affairs Directorate*. Bagdad: Ministry of Interior. Tilgjengelig fra http://www.iraqinationality.gov.iq/passport_en.htm [lastet ned 10. november 2015]
- Iraks innenriksdepartement (u.å.c). *Passport Offices in Baghdad*. Bagdad: Ministry of Interior. Tilgjengelig fra http://www.iraqinationality.gov.iq/baghdad_offices_en.htm [lastet ned 24. oktober 2013]
- Iraks innenriksdepartement (u.å.d). *Passport Offices in the Governorates*. Bagdad: Ministry of Interior. Tilgjengelig fra http://www.iraqinationality.gov.iq/city_offices_en.htm [lastet ned 24. oktober 2013]
- Iraks utenriksdepartement (u.å.a). *Birth certificate*. Bagdad: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <http://www.mofa.gov.iq/en/submenu.php?id=43> [lastet ned 11. november 2015]
- Iraks utenriksdepartement (u.å.b). *The civil status ID*. Bagdad: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <http://www.mofa.gov.iq/en/submenu.php?id=64> [lastet ned 11. november 2015]
- Iraks utenriksdepartement (u.å.c). *Nationality cert. [certificate]*. Bagdad: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <http://www.mofa.gov.iq/en/submenu.php?id=58> [lastet ned 11. november 2015]
- Iraks utenriksdepartement (u.å.d). *Passport Issuance*. Bagdad: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <http://www.mofa.gov.iq/en/submenu.php?id=62> [lastet ned 11. november 2015]

- Iraks utenriksdepartement (u.å.e). *Pass Doc*. Bagdad: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <http://www.mofa.gov.iq/en/submenu.php?id=61> [lastet ned 10. november 2015]
- Iraq e-GOV Portal (u.å.a). *Birth Certificates*. [Bagdad]: Iraq e-GOV Portal. Iraqi Government. [Dokumentet er ikke lenger tilgjengelig på Internett.]
- Iraq e-GOV Portal (u.å.b). *Death Certificates*. [Bagdad]: Iraq e-GOV Portal. Iraqi Government. [Dokumentet er ikke lenger tilgjengelig på Internett.]
- [Iraqi Nationality Law] (2006, 7. mars). *Iraqi Nationality Law, Law 26 of 2006*. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b1e364c2.html> [lastet ned 19. november 2015]
- IRB Canada, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 25. november), *Iraq: Nationality Certificate, including purpose and validity; requirements and procedures for the issuance, renewal and replacement; frequency of fraudulent certificates (2011-November 2013)*. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/52cd07f64.html> [lastet ned 19. november 2015]
- IRB Canada (2008, 2. mai). *Iraq: The issuance and format of identity documents, including military service books, birth certificates and "singlehood" certificates*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49b92b41c.html> [lastet ned 19. november 2015]
- Karagiozakis, M. (2009, 22. juni). Counting excess civilian casualties of the Iraq War: Science or Politics? *The Journal of Humanitarian Assistance*. Tilgjengelig fra <http://sites.tufts.edu/jha/archives/559> [lastet ned 19. november 2015]
- KRG, dvs. Kurdish Regional Government (u.å.) *Administrative Procedures*. Erbil: KRG Tilgjengelig fra <http://cabinet.gov.krd/p/print.aspx?l=12&smap=010000&p=332> [lastet ned 11. desember 2015]
- Migrationsverket (2009, 22. juni). *Irak – något om irakiska handlingar, folkbokföring och administration*. Norrköping: Migrationsverket. [Dokumentet er ikke lenger tilgjengelig på internett.]
- NDI, dvs. The National Democratic Institute (2009, 29. juli). *Women in Iraqi Kurdistan Campaign for Freedom to Travel*. Washington D.C.: NDI. Tilgjengelig fra <http://www.ndi.org/node/15551> [lastet ned 19. november 2015]
- Nasjonalt ID-senter (2013). *Identitetsdokumenter i Sentral-Irak. En veileder*. Oslo: Nasjonalt ID-senter. Dokumentet er unntatt offentlighet.
- Ockenden International (2006, desember). *Issuance of some legal documents in Iraq*. Woking: Ockenden International.
- Shafaaq.com (2013, 4. februar). The displacement ministry restores the nationality to 97% of Faili Kurds. *Shafaaq.com*. Tilgjengelig via Kurd Net <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2013/2/kurdsiniraq203.htm> [lastet ned 23. oktober 2013]
- TI, dvs. Transparency International (2014). *Corruption Perceptions Index 2014*. Berlin: TI. Tilgjengelig fra <https://www.transparency.org/cpi2014/results> [lastet ned 10. november 2015]
- Tysklands ambassade i Jordan (2009). *New Iraqi National Passport – Type A – issued since 1st of October 2009*. Amman: Tysklands ambassade i Jordan.
Dokumentet er ikke offentlig tilgjengelig, men finnes tilgjengelig i Landdatabasen for utlendingsforvaltningen.
- UK Border Agency (2009, januar). *Iraqi Nationality Certificate – Jansiyya*. London: UK Border Agency, National Document Fraud Unit.

Dokumentet er ikke offentlig tilgjengelig, men finnes tilgjengelig i Landdatabasen for utlendingsforvaltningen.

- UNHCR (2008, august). *Internally displaced persons in Iraq: Registration and documentation issues*. Bagdad: UNHCR. [Dokumentet er ikke lenger tilgjengelig på Internett.]

Muntlige kilder

- CDO, dvs. Civil Development Organization, PAC-senteret i Sulaymaniya, Irak. Møte april 2010.
- Chief of Migration på Bagdad International Airport. Møte i Bagdad 19. november 2013.
- Diplomatiske kilder i Bagdad. Møte i Bagdad oktober 2010.
- Diplomatiske kilder i Amman, Jordan. Møter Amman i perioden 2007–2010.
- IOM. E-post 16. februar 2010.
- Iraks ambassade i Amman, Jordan.
 - Møte 31. oktober 2010.
 - Møte med dokumentekspert 19. november 2014.
 - E-post fra ID-ekspert 9. desember 2015.
- Iraks ambassade i Oslo, Norge.
 - Telefonsamtale juli 2010.
 - Møte 28. februar 2011.
 - Møte med konsulen 17. februar 2012.
 - Telefonsamtale med konsulen 21. mars 2012.
 - E-post fra konsulen 14. mars 2013.
 - E-post fra konsulen 9. april 2013.
 - Samtale med konsulen 23. oktober 2013.
 - E-post 11. desember 2014.
 - E-post 13. juli 2015.
- Iraks ambassade i Stockholm, Sverige.
 - Møte januar 2009.
 - E-postkorrespondanse oktober 2010.
 - Telefonsamtaler 14. februar og november 2010, 11. august 2011 og 26. november 2013.
- GDN, dvs. Iraks nasjonalitetsdirektorat (General Directorate for Nationality), ved generaldirektør Yasseen al-Yaseri. Møte i Bagdad 16. april 2012.
- Norges ambassade i Amman, Jordan.
 - E-postkorrespondanse juli 2010 og februar 2011
 - E-postkorrespondanse 7.-8. september 2016. Ambassaden formidlet informasjon innhentet i samtale med ansvarlig myndighet ved den internasjonale flyplassen i Bagdad (BIAP).
- PAO, dvs. Public Aid Organization. E-postkorrespondanse januar 2011.

- Pass og nasjonalitetsdirektoratet i Erbil, ved leder Nezar Rahmatollah Aziz (General Director of Passport & Nationality in Kurdistan Region). Møte i Erbil 21. november 2013.
- PLOs representasjon i Jordan. Møte i Amman 2. november 2010.
- PU, dvs. Politiets Utlendingsenhet. Telefonsamtale 7. mars 2011.
- Tysklands ambassade i Amman, Jordan. Møte i Amman 3. november 2009.
- UK Border Agency. Notifikasjon via Storbritannias ambassade i Jordan, 13. juli 2010.
- UNHCR Sulaymaniya-Iraq, PAC-senteret. Møte i Sulaymaniya april 2010.
- Østfold politidistrikt og Kripos. Foredrag ved Nasjonalt ID-senters årskonferanse, Oslo 15. november 2013.